

GAZETA POPORULUI

Foaie politică-culturală

Apare în fiecare Duminecă

Abonamentul:

Pe un an . . . . . 20 Cor.
Pe o jumătate de an . . . . . 10 Cor.
Pe 3 luni . . . . . 6 Cor.
Abonamentele să se trimită la adresa
„GAZETA POPORULUI”, Sibiu.

Adresa noastră e:

„GAZETA POPORULUI”
Nagyszeben, Rosenanger 14
(Strada Pestilor)

Inserate și anunțuri se primesc la administrația gazetei.

Un șir cu litere mărunte întâia-oraș 60 fil.
a doua- și a treia-oraș 50 fil.

Primejdia culturii noastre.

Când am auzit despre criza gimnaziilor românești, mi-am dat bine seama că de soartea celor cinci școli medii, pe cari le avem noi în țara asta, e legat tot viitorul culturii noastre. Un popor sărac, cum suntem noi, lipsit de ocrotirea binevoitoare a statului, și abia scăpat din întunecul iobăgiei, ce părea nesfârșit, dacă n'are școli mai înalte, în care să poată prelucra, prin munca sfântă și jertfa nobilă a celor mai buni oameni, comorile sufletului său, trebuie să se lege din răspuțeri de acele puține vetre aprinse, unde în ciuda unor greutăți uriașe, s'a bătut totuși, mereu și statornic, caiea culturii românești. De fapt, de mai mult ca trei jumătăți de veac, istoria culturii noastre din Transilvania trebuie să-o căutăm în preajma catedrelor dela toate gimnaziile românești, pe cari le-au împodobit atâtea figuri de bărbați luminați și inimoși. De aceea criza de acum înfățișează o primejdie a întregii noastre culturi, din

care s'a adăpat, ca dela un izvor de apă vie, cărturărimea unui popor de patru milioane.

Dar oare sunt primejdite gimnaziile noastre? Vom arăta, pe scurt, starea lor adevărată, până în clipa de față.

Dintre cele cinci gimnazii românești două sunt greco-catolice (Blaj, Beiuș), două ortodoxe (Brașov, Brad) și unul, cel din Năsăud, e susținut din fondurile foștilor grănițeri români. Cele două biserici susțineau din banii lor pe profesorii români, cari s'au mulțumit totdeauna numai cu jertfa muncii și n'au iăconit după lefuri grase. În anul 1906 însă guvernul se trezi deodată generos și pentru a îmbunătăți starea profesorilor dela gimnaziile noastre, oferi celor două biserici o sumă oarecare de bani, din care să li-se poată întregi lefurile. Oferta era ademenitoare, cu atât mai ales, că nu era legată de nici o condiție grea. Tot ce își rezervase guver-

nul, se reducea la controla cercetărilor disciplinare, care s'ar fi pornit împotriva vre-unui profesor ajutat din bugetul său. Cu toate aceste conducătorii de atunci ai școlilor noastre, după ce cumpăriră bine oferta guvernului, se hotărâră a-o respinge. Așa făcu, mai întâiu, delegațiunea și eforia școlilor din Brașov, care nu voia să înțeleagă rostul acestei generozități. La Sibiu însă nu plăcu această hotărâre înțeleaptă. Cercurile conducătoare de aici nu bănuiau nici o umbră de primejdie în oferta guvernului și însuși mitropolitul răposat stăruie pe lângă brașovenii, să primească banii îmbiați, cari se dedeau în aceleași condiții ca și preoților ori învățătorilor confesionali. După mai multe luni de gândire se îndoiră și brașovenii, ascultară de glasul mitropolitului și primiră ajutorul de stat pentru gimnaziul lor. Acelaș lucru îl făcură, în anii următori și celelalte gimnazii românești.

De sine se înțelege, că îmbunătățindu-se situația materială a profesorilor noștri dela aceste așezăminte lumea

Gânduri creștinești.

Ce spun paserile și florile?

Căutați de astădată la paserile cerului și priviți crinii câmpului, ascultați ce propoveduiesc aceste făpturi, poate veți găsi în cuvântul lor un razim de mângâiere pentru zilele noastre apăsătoare prin mulțimea lipselor. — Dealtfel sufletul omenesc găsește întotdeauna și pretutindenea în această împărăție văzută a lui Dumnezeu razim și îndrumare, dacă caută cu ochiu deschis și inimă înțelegătoare. La fiecare răspântie sunt sădiți luminați și îndreptători pe drumul vieții noastre: ceriu cu podoabele sale, pământul cu mulțimea făpturilor și lucrurilor de pe el, ca și văzduhul cu locuitorii lui vestesc pururea măririle lui Dumnezeu și în aceiaș vreme sunt și un îndreptar nemincinos pentru om.

Mântuitorul se suise pe munte și mulțimea oamenilor îi urmasse de prin văi, așa cum se găseau, în hainele lor de lucru, unii poate osteniți și flămânzi, cum îi apucase vestea mare despre venirea celui-ce împărțea mângâiere și ușurare celor trudiți de sarcina vieții, ori pe unde trecea și ori-

cui o căuta la El. Le vorbise mult și le împărțise o mulțime de povești neperitoare. Se opri deodată părănd că și ia aer și odihni privirea peste marea de oameni, ce îl încunjura de toate părțile. Ochiul pătrunzător al Stăpânului înțelese îndată gândurile lor lumești de cari erau robiți: ce vor mânca și cu ce se vor îmbrăca! — În aceiaș clipă din tufariștea ce împrejmuia luminișul de pe coastele muntelui se ridică un stol de păsărele și în sbor navalnic umplu văzduhul lin cu ciripitul lor vesel. Mântuitorul urmărindu-le cu privirea zice mulțimei, făcându-o să privească pe urma lor: „căutați la păsările cerului, că nici nu samănă nici nu seceră, nici adună în jitniță: și Tatăl vostru cel din ceriuri le hrănește pe ele. S'ar părea că acest cuvânt frumos, pe care îl ascultă bucuros altădată, azi, n'ar prea putea stămpăra foamea copilașilor, cari plângând dau târcoale în jurul unei mame mahnite de moarte, că s'a isprăvit și cea din urmă mână de făină; — și totuși cuvântul își are înțelesul său adânc, el ne strigă: „nu vă grijiti!” Vedeți paserile nu fac nici o pregătire, nu-și bat capul cu atâtea griji ca noi: cum să ne asigurăm împotriva iernei, a lipsei și foamei, — și totuși își

afllă hrana de toate zilele. Adevărat că și ele au zile grele, uneori trebuie să alerge de dimineața până seara, ca să prindă ceva, să nu se culce flămânde, iar toamna atâtea dintre ele trebuie să ia drumul lung și ostentor al pribegiei peste mări și țări, ca să scape de asprimea iernii noastre, dar toate aceste griji nu le împedecă, ca în alergarea lor să ciripească mereu vesel, să înalte statornic cântecul lor de laudă — încredințate că ori-ce le-a întimpina și ori-ce le-ar fi soartea, fiecare își va găsi locușorul de adăpost, și grăunțul pentru hrană, — aici ori peste marea îndepărtată, — aceasta e grija Celui de sus!

Iar noi oamenii, au nu suntem noi mai buni decât aceste?

De aceea nu trebuie să ne lăsăm copleșiți de griji știind că Tatăl nostru cel cereșc grijește de noi. Nu trebuie să ne lăsăm robiți, căci de le vom lăsa să ne crească peste cap, ne apasă mereu până-ce ne frâng și ne doboară în țărână, ne întunecă mintea și privirea ochilor de nu mai vedem lămurit, — și atunci ne despart ușor de Dumnezeu, ne răpesc încrederea și credința în El și ne dau pradă inoiei. Grijile nu adaug statului nostru un cot și nu ne lun-

românească nu mai avu prilej de-a se mai gândi la ajutorul guvernului, care venea și se împărțea an de an, și lună de lună. Poate chiar, se vor fi aflat mulți, cari împăcându-se cu intențiile guvernului, nu-și mai băteau capul cu treaba asta.

În toamna trecută însă, deodată cu celelalte măsuri luate față de școlile noastre, guvernul înștiință și gimnaziile românești, că pe viitor nu le va mai da ajutorul său, dacă nu vor încheia un „contract“, în care pe temeiul unui art. de lege din 1883, să i-se asigure atâta înrăurire, câți bani dă. Bisericele, cari susțin gimnaziile, remaseră uimite, când fură încunoștințate de aceasta dorință a guvernului, căci ajutoarele de războiu date profesorilor de către stat crescuseră suma oferită de guvern în măsură foarte mare, așa că spre pildă, pe când fondurile din Brad contribuiau la lefurile profesorilor cu vre-o 19 mii coroane, statul le dădea peste 24 mii. Își poate închipui deci oricine dreptul de înrăurire, pe care-l cerea guvernul pe seama sa.

Prevăzând marea primejdie, ce amenință gimnaziile noastre autoritățile bisericești răspunseră îndată guvernului, rugându-l să amâne aplicarea măsurilor atât de amenințătoare până după războiu. În deosebi mitropolitul Mihály întreprindev pe lângă fostul ministru Apponyi, arată cât de nedreaptă e măsura guvernului, care până acum n'a aplicat legea din 1883, precum n'o aplică nici față de alte confesiuni și-l rugă deci să renunțe la planul său. În replica sa Apponyi declară, că își susține măsurile, pe cari are de gând să le introducă față de gimnaziile românești, face însă totuși o concesiune și amână executarea lor până la sfârșitul anului școlar, adică până la 30 Iunie 1918. Hotărârea guvernului era atât de resolută încât nimeni n'omai putu schimba. Zădarnic se adresară consistoriile către urmașul lui Apponyi nădăjduind dela el un tratament mai echitabil, zadarnic se siliră să vorbească în persoană cu mi-

nistrul de culte. Nimic nu mai ajută. Chiar și memoriul domolit al gimnaziului din Brașov, al cărui cuprins și stil fu găsit la Sibiu prea aspru, dădu guvernului un nou prilej pentru a-și spune refuzul categoric, în caz dacă nu vom suferi îmbrățișarea de ghiață, care amenință să ne sugrume.

În sfârșit sosi 1 Iulie a. c. Guvernul se ținu de cuvânt și cu acest termin detrase ajutorul gimnaziilor noastre, astfel că, la această dată, un profesor, care ridicase mai înainte lunar câte 750 cor. se vedea acum numai cu 200 cor.

Ce va fi de acum? Nu știm, căci autoritățile noastre bisericești nu tratează în publicitate o chestiune atât de însemnată. Se zice, că până acum numai gimnaziul din Beiuș s'a dat legat guvernului, pentru care episcopul din Oradea mare a încheiat contractul cerut. Ce va fi însă cu Blajul și cu Brașovul? Se va putea oare găsi un izvor mântuitor ori se vor da și ele plai-nice?

Chestiunea aceasta nu-i de loc indiferentă pentru poporul nostru, căci știm din trecut, că o școală are duhul și sufletul tău, numai atâta vreme, cât ești singur stăpân peste ea, iar cultura noastră nu se poate hrăni prin elemente streine, cari o ofilesc, ca pe o floare desrădăcinată. De aceea cerem conducătorilor noștri să lămurească opinia publică și să ne arete mijlocul, cum cred că vor putea înlătura primejdia culturii românești din țara noastră.

Din Basarabia românească.

Dăunăzi adusesem știrea că S.-tul Sinod al bisericii din România a scos din vlădicie pe episcopul rus Anastasie din Chișineu, care, de când Basarabia nu este a Rușilor, a fugit la Moscva. Acolo și era locul lui, iar nu în mijlocul unei turme cu grai românesc și care poate fi pastorită cu tragere de inimă numai de vlădică de același sânge cu ea. Dreptatea aceasta li s'a făcut acum dragilor

noștri frați din Basarabia. În bisericile lor răsună din sfântul altar și dela strane iarăși dulcea limbă românească, iar drept păstor și părinte sufletesc, în locul năimitului rus care a luat tălpășița, li-a venit unul dintre cei mai vrednici vlădici ce îi are țara românească: *Preasfinția Sa episcopul Nicodem al Hușilor*. În ajunul sosirii episcopului Nicodem la Chișineu, au apărut în gazeta „Sfatul Țării“ următoarele rânduri:

„Măne sosește la Chișineu, ca ocăr-muitor vremelnice al bisericii Basarabiei, Preasfințitul Nicodem, episcop al Hușilor.

După o sută de ani de păstorire a lupilor îmbrăcați în piele de oaie (adecă a vlădicilor rusești), cari, în loc de a duce turma credincioșilor la limanul mântuirii, o mânau spre prăpastia peririi, astăzi în biserica Basarabiei se așează iarăși dreptatea izgonită și prigonită.

Pe scaunul marelui mitropolit Gavriil Banulescu, — care acum o sută de ani striga împăratului despot al tuturor rușilor, să nu se atingă de cărmuirile și de așezemintele poporului moldovenesc, scoborător al vechilor „coloniști așezați în Dacia“ se așează astăzi iarăși un mare episcop, un creștin fără prihană și un român neîntrecut. Să ieșim cu toți întru întimpinarea lui. Căci el nu vine cu ură, nu vine cu scopuri ascunse, nu vine cu uneltiri străine de biserică, așa cum veneau episcopii ruși, ci vine cu gândul creștin de a așeza din nou dreptatea izgonită din locașul ei și de a așeza biserica moldovenească dintre Prut și Nistru pe temelii moștenitoare din străbuni, potrivit dorințelor poporului moldovenesc.

Să ieșim înainte cu mic cu mare și să-i strigăm: Fii binecuvântat Preasfințite! Poporul te așteaptă să-i fi cătră cărmuire un talmaciu drept al tuturor nevoilor lui.“

Cetim acum pe urmă că și episcopii ruși din Cetatea-Albă și Ismail s'au depar-tat din scaunele lor, cari vor fi ocupate și ele de episcopi români.

Ne bucurăm și noi de bucuria mare a fraților noștri din Basarabia. Așa face Dumnezeu cale de izbândă pe seama dreptății.

gesc viața nici un cias. Din potrivă ni fărimiteșc sufletul.

Ca și pe paseri, Cel ce ne-a dat viață acela ne și hrănește. Adevărat nu pe cei leneși, nici pe cei ușuratici și neprevăzători, cu atât mai puțin pe risipitori ori pe perdevară, — ci numai pe cei sârguitori, pe cei stăruitori la lucru, cari ori-cât de cuprinși, nu-și perd voia bună și inima veselă, ci printre ceasurile de muncă grea găsesc și clipe în cari să se înalțe cu cugetul spre ceriu, să stea de vorbă cu Tatăl nostru, — prin rugăciune.

Iată ce ne învață paserile, — și oare noi nu suntem cu mult mai mult! Așezați în lume mult mai presus, înzestrați cu daruri mult mai alese, avem și datorii mult mai mari!

Și ce ne povestesc crinii câmpului? „Ei nici se ostenesc, nici torc și totuși nici Solomon întru toată mărirea sa nu s'a îmbrăcat, ca unul dintre aceștia.“

Oamenii în toată vremea au dat o grijă deosebită îmbrăcămintei lor. Bogatul se întreabă cum să mă îmbrac, iar săracul cu ce să mă îmbrac? În vremile de acum cu cât face mai mare grijă îmbrăcămintei! Și pe unii și pe

alții Mântuitorul ne îndreaptă spre crini câmpului, bogaților spunându-le, că nici o strălucire meșteșugită, nici o podoabă de bogăție nu se poate asemăna cu frumseța unei floricele, iar săracilor le dă indemnul de a se întoarce la frumseța naturală a lucrului mânilor lor. În locul luxului nebun, care îi face să cumpere toate de-a gata din boltă, în locul atâtor podoabe deșarte să se întoarcă la frumosul și trainicul lucru de casă din lână, cânepă și in. — În locul grijei: cu ce te vei îmbrăca? — gândeștete la ceva mai de seamă căci același Stăpân a toate, care poartă grijă și de celea mai neînsemnate floricele de pe marginea de drum, au nu va purta grijă mai vărtos de tine puțin credinciosule!

Și apoi ori-ce floare e așa mai frumoasă în vioiciunea și culoarea ei naturală și cu mirosul ei propriu, — ori-ce lucru străin de se pune pe ea o strică, o urăștește. Așa e și cu noi, ori-ce nu ni-se potrivește ne urăștește, mai mult, se cere ca haina ta să fie curată și veche și petecită de va fi, curățenia e mărturia vredniciei tale. Iar' de se cere ca haina ta să fie curată, cu cât mai mult sufletul se cade să-l păzim nepătat de ori-ce uriciune și murdărie, ce vine din păcat!

Și iarăși ori-ce floare, ca să-și potă primi hrana, să-și poată arăta poboaba și la vreme să-și dea și rodul după felul ei, trebuie să rămână legată de pământ; de o vei smulge curând se vestejește și devine netrebnică. Așa e și cu omul, trebuie să stea adânc înrădăcinat în pământul credinței, căci altfel își pierde razimul cel mai bun, se ofilește, se uscă cu sufletul.

Și încă o trăsătură. Crinul și florile toate cu el, cresc spre ceriu, spre înălimile cerești își deschid frumseța, ca soarele să le mângăie și scalde în razele sale de aur. Și tot de sus își primesc în nopți senine roua înviorătoare după zile înăbușitoare.

Pricepem noi oare în deajuns propovedania lor, chemarea spre cele mai înalte, ca și noi să ne ridicăm cu toată inima, cu tot sufletul spre ceriu, de unde se pogoră și pentru noi roua binecuvântării să adape sufletele fripte de arșița cumplită a acestor zile, să ne întărească, să ne înalță! Da și florile și paserile ne spun mereu: „căuta-ți mai întâiu împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui și toate celelalte se vor adauge voaună!“

(p. m.)

Un schimb de scrisori între regii Carol și Ferdinand.

O gazetă din New-York publică iarăși o scrisoare a Regelui Carol, ce ar fi adresat-o către Regele Ferdinand al României, la sfârșitul lunii Februarie din anul acesta în chestia păcii. În scrisoarea aceasta se zice, că Regele Carol îndeamnă pe Ferdinand să înlăture primejdia mare socialistă, ce amenință din răsărit capetele încoronate, cum sunt cei din România și Austro-Ungaria și de aceea îl provoacă să se unească cu el și cu domnitorii Europei la luptă contra anarhiei. Regele se zice, că a promis lui Ferdinand, că dacă își părăsește aliații, Austro-Ungaria și Germania îl vor sprijini să-și țină tronul său. În scrisoarea sa mai amintește Regele, că România a fost părăsită de aliații ei, nefiind în stare aceștia să o ajute, pe când Puterile centrale sunt puternice. Scrisoarea se termină astfel: „Acum trăim vremuri, când regii trebuie să țină laolaltă“.

Față de scrisoarea aceasta care nu-i adevărată, se constată la loc competent următoarea stare faptică:

Maj. Sa a încredințat în Februarie din anul acesta la propunerea contelui Czernin, pe atunci ministrul de externe, făcută în conțelegere cu aliații, pe un oficer de stat major să mijlocească Regelui Român o vorbă. În timpul acesta începuseră puterile centrale armistițiul cu România, pacea cu Ucraina era deci aproape stabilită și tractările de pace cu România erau în curgere. Oficerul trimis a îndeplinit porunca predând vorba Regelui unui oficer român, care se bucura de încrederea personală a Regelui român. Comunicatele acestea două, din cari a făcut corospondentul ziarului „Associated Press“ scrisoarea M. Sale către Regele Ferdinand au cuprins următoarele:

La caz dacă Regele României în scopul înfăptuirii păcii s'ar adresa către aliați, nu ar avea a se teme de nimic. Condițiile primite vor fi cinștite, și România nu va fi silită să lupte contra aliaților ei de acum. Ar putea încheia înțelegere cu Puterile centrale, spre a lupta cu ei împreună contra revoluției internaționale și contra primejdiei anarhismului. Din o astfel de eventuală alianță nu urmează însă nici o îndatorire de a da României ajutor în lupta contra Rusiei, căci puterile centrale nu se mai află în stare de războiu cu guvernul sovjetelor. În ce privește teritoriul României a a observat oficerul austro-ungar trimis, că acum nu poate face promisiuni, ci întreba-rea aceasta, ca și celelalte trebuie susținute pe seama împuterniciților cari vor făuri pacea. Prin aceasta oficerul încredințat și-a isprăvit chemarea și precum este știut România s'a rostit gata de-a încheia pace.

Condițiunile de pace ale nemților și ale antantei.

Ziarul german „Vorwärts“ aduce știrea de un nou ofert de pace, de însămnătate foarte mare, ce ar fi făcut Germania prin mijlocirea Spaniei. După ziarul „Vorwärts“, Germania a prezentat guvernului spaniol ca potrivite pentru pace următoarele condițiuni:

1. Germania nu dorește la apus nici cuceriri, nici despăgubire de războiu.

2. Pacea rusească și română rămân în vigoare, dar la conferența de pace internațională pot fi judecate încă odată.

3. Despre dreptul de proprie dispunere a popoarelor nu pertractează, dar în congres vor decide în chestia aceasta, precum și despre soarta Belgiei.

4. Chestia balcanică e o chestie deschisă, care va fi deslegată, iarăși în conferență.

5. Plutirea corăbiilor pe Mare liberă și dreptul de folosirea stațiunilor de cărbuni. Liberarea canalelor Gibraltar și Suez (cari sunt acum ale englezilor).

În aceeași vreme însă ziarului „Berliner Zeitung am Mittag“ i se comunică din Zürich următoarea știre: În cercuri bine informate holandeze se susține că pentru începerea tratativelor de pace aliații antantei pun următoarele condițiuni. 1. Intorcerea Belgiei în întregime și despăgubirea ei pentru toate pagubele și pierderile suferite de războiu. Despre zălogirea ei nu poate fi deci vorbă.

2. Să i-se dea îndărăt Alsacia-Lorena Franței.

3. Anglia păstrează Egiptul și teritoriile cucerite din Turcia.

4. Germania să abdică de posesiunea coloniilor, iar monarhia austro-ungară să lase Triestul și Trientul Italiei.

5. Dacă Germania se învoiește la acestea atunci ententa nu mai dorește despărțirea teritoriilor poloneze din Prusia și nici îmbucătățirea desăvârșită a Austro-Ungariei.

6. Ca preț pentru aceasta monarhia va pune din nou în picioare Serbia, Muntenegru și Albania, care va trece sub protectoratul Italiei.

7. Austro Ungaria se va declara apoi ca neinteresată în chestiile balcanice.

Dacă știrile publicate de gazetele numite sunt adevărate, atunci punctele aceste ar avea menirea să aducă pacea. Ele ne arată însă, că cele două partide sunt încă foarte departe, una de alta.

Retragerea nemților dela Marna.

Bătălia cea mare continuă. Atacuri și contraatacuri.

Marea ofensivă franceză, care s'a început în 18 Iulie și s'a desfășurat apoi, în curs de șapte zile, cu cea mai mare înverșunare, s'a potolit pe câtva timp, pentru ca să izbucnească din nou în câteva locuri mai restrinse. Corospondentul unei gazete englezești spune că aceasta bătălie dela Marna se poate numi bătălia atacurilor și a contraatacurilor. Focul cel mai viu a rămas îndreptat tot asupra frontului care se lasă către Marna, ca o limbă întinsă, lungă de 50 km. Generalul Foch (cetește Foș) pune toate silințele ca să facă pe nemți să se retragă din acest loc. Unele gazete mai din Germania au și pregătit pe cetitori pentru a-i împăca cu gândul retragerii acesteia. O zi două în urmă se părea totuși, că nemții vor sta pe loc, încercând să se împotrivescă, dar știrile cele mai proaspete spun, că Hindenburg s'a gândit să facă un paș înapoi, din fața trupelor franceze și americane.

Nemții anunță retragerea.

Iată cum vestește comandamentul nemțesc retragerea: La grupa prințului moștenitor german, în partea, care zace spre mează-zi de râul Aisne, dimineața s'a stăcurat în liniște. După ameazi am răspins atacul înverșunat al dușmanului pornit la nord de Ville-Montoire după o pregătire înfocată de artilerie. În noaptea din 26 spre

27 Iulie am golit după un plan făcut tărâmul de luptă cel mai înaintat, care se afla între râurile Ourq (Urc) și Avre și ne-am cuibărit pentru a ne apăra în ținutul dintre Fere en Tardenois și Ville en Tardenois. Mișcarea noastră n'a observat-o dușmanul, deoarece în ziua următoare, 27 Iulie, a mai pușcat cu tunurile în șanțurile noastre vechi. Trupele, ce au rămas îndărăt, au împiedecat înaintarea înceată a dușmanului. Infanteria sa apoi, acoperită de tunuri, a încercat să se apropie de pozițiile cele noi, pe cari le-am ocupat. Și aici trupele noastre l'au primit cu mașini și cu foc de pușcă, pricinuindu-i mari pierderi. Tunurile așezate cu o zi mai înainte, precum și aeroplanele noastre nimereau bine în trupele dușmanului, ce se găseau în marș lângă Fere en Tardenois și spre sud de aici trupele lăsate înapoi, după ce și-au împlinit menirea, la poruncă s'au retras în pozițiile noastre. Atacurile des repetate ale dușmanului au încins o luptă înverșunată, în care l'am respins. Trupele generalului Pachelin compuse din regimente prusiace, cari au zădărnicit pe înălțimile, ce sunt la nord de Chateau-Thierry, zi de zi numeroase atacuri ale diviziilor franceze și americane, s'au distins mai ales.

Soldații lui Foch.

Ziarul „Vorwärts“ scrie despre frontul apusean următoarele: Ofensiva generalului Foch a costat mari pierderi pe antanta, dar de aceea ar fi greșit să socotim, că armata franceză ar fi slăbit. Dimpotrivă se vede că generalul Foch folosindu-se de puterea, ce i s'a dat, a cruțat trupele franceze mai mult decât până acum. Scopul său e clar: cruțând pe soldații francezi, întrebuițează mai mult africani și americani.

Antanta ar vrea o luptă hotărâtoare.

În 23 Iulie generalul Foch a dat împotriva nemților dintre Soissons și Reims un atac concentric (adecă deodată din mai multe părți). Prevăzând însă acest atac generalul neamț Boehn și-a retras trupele spre răsărit dela Chateau-Thierry. Totuși lupta a fost foarte aprigă, mai ales între Aisne și Marna, unde trupele franceze dedeau iuriș neîntrerupt. Din trupele aceste 70% erau francezi și e de însemnat, că aici s'a luptat a treia parte a armatei franceze. Lupta s'a isprăvit deocamdată, până își va aduce generalul Foch rezerve noauă. Atunci bătălia se va începe din nou, deoarece antanta vrea acum să se hotărască soarta războiului.

Astfel nemții vor trebui să ia măsuri noauă. Hotărâtoare poate fi lupta numai dacă va fi zdrobită armata unuia dintre cei doi. Până acum nemții au slăbit pe dușman, prin aceea, că l-au atacat, deacum vor căuta ca apărându-se să-l slăbească. N'are nici o însemnătate, să te legi de teren, ca în lupta din trenșeie, ci nemții trebuie să-și țină puterile în cumpănă, slăbindu-l și pe dușman în același timp.

Cu câți oameni atacă antanta.

După o socoteală a nemților, numărul soldaților, cu cari atacă generalul Foch, din 15 Iulie începând, e de un milion și jumătate. Dintre aceștia americanii au 6 divizii, englezii 4, italienii 2, celelalte divizii sunt ale francezilor.

Americanii în luptă.

După corespondentul lui Vorwärts, acum s'au amestecat în luptă, pentru întâia dată și un număr mai mare de americani, cari până acum îndeplineau deosebite servicii, la spațele frontului. Cele mai multe din regimentele aruncate în foc, sunt de un an în Franța. Dar sunt și astfel de trupe cari au fost instruite slab în America. Toți sunt însă foarte bine înarmați. Și americanii au, întocmai ca și francezii, mai multe regimente de negri (arapi). Nu trebuie să nesocotim puterea americanilor, cari sunt mulți și cari amețiți de laudele zilnice ale francezilor, se aruncă la moarte cu mândrie. Deoarece n'au învățat încă cum să se apere de focul tunurilor au pierdut foarte mari.

Din parlamentul austriac.

Noul ministru președinte din Austria, *Baronul v. Hussarek*, care a luat în mână frâiele guvernului în locul ministrului de până acum *Dr. v. Seidler*, s'a înfățișat înaintea parlamentului din Viena cu programul ce vrea să-l ducă la îndeplinire și cu cerea de a i-se vota bugetul pe timp de 6 luni. Cele mai multe partide din parlament s'au declarat nemulțumite cu programul și cu făgăduințele noului ministru, dar bugetul cu mare greu totuși l'au votat. Intre vorbitori a luat cuvântul *Dr. Stanek* în numele cehilor și deputatul *Dr. Korosek* în numele slavilor dela mează-zi. Dăm în traducere după „Pester Lloyd“ cuprinsul pe scurt al vorbirilor ce le-au ținut ei: „*Dr. Stanek* și-a început vorbirea în limba cehă (boemă), spunând că ministrul președinte în vorbirea s'a a rostit vorbe făcătoare de ale birocrăției austriace, iar cu faptele sprijinește numai pe nemți; n'a vorbit de pacea fără cuceriri, nici despre eliberarea națiunilor. Schimbând limba pe nemțește, deputatul *Stanek* a spus că pe urma schimbării guvernului austriac, partidele cehești rămân neclintite în hotărârile lor. Alții pot să-și schimbe purtarea după cum se schimbă guvernele, ei însă, deputații poporului ceh și-a pus toată încrederea lor numai în puterea biruitoare a dreptății, a libertății și a dreptului popoarelor de a-și hotări ele singure soarta lor. Intreg poporul ceh stă una pe lângă voința neștrămutată, ce o are, de a nu mai purta de aici înainte jug străin. Noi suntem în drept — a spus el — să cerem aceea ce are poporul maghiar, aceea ce au câștigat popoarele dela granița Rusiei. Statul ceho-slovac se va înfăptui fără doar și poate nu peste mult, și noi atragem luarea aminte a maghiarilor ca să-și cunoască starea în care se găsesc. Maghiarii să se mulțumească cu puterea lor asupra celor nouă ori zece milioane de oameni, cât face neamul lor. Un stat maghiar, cu granițele până ajunge poporul maghiar, nu va amenința nici pe un slovac. Vorbitorul a spus pe urmă, că în vorbirea ministrului președinte nu se cuprind declarații hotărâte despre modul cum își închipuiesc puterile centrale pacea; aici e a se căuta piedeca cea mai mare în calea păcii.“

„*Dr. Korosek* a vorbit întâiu în limba sloveană, apoi în cea nemțească, despre prigonirile ce au să le îndure slavii dela mează-zi, și a spus, că gândul croaților, al slovenilor și al sârbilor de a se uni cu toții într'un stat liber, pe temeiul dreptului popoarelor de a-și hotări ele soarta lor, a pă-

truns cu putere în toate păturile slavilor dela mează-zi. Mulțumește croaților, sârbilor și musulmanilor din Bosnia și Hercegovina, că nu ascultă ademenirile ce vin la dâșii dela Budapesta, cu gândul ca să le iee țara, ci rămân credincioși gândului lor. Slavii dela mează-zi vor sprijini numai acel guvern, care le va aduce pace, pâne și libertate deplină!“

Să luminăm poporul.

O bună gazetă românească este pentru fiecare casă românească, pentru fieștecare român care o cetește, ca un tovarăș nedespărțit, care-i aduce știri din lumea mare, îi povestește despre năcazurile neamului nostru, îi însuflă curaj, nădejdi de mai bine, în vremile vijelioase, ce le străbatem. Așa ne străduim să alcătuim noi „Gazeta Poporului“, și cu bucurie spunem, că ea — judecând după multele scrisori ce le-am primit la redacție — e cetită cu plăcere și cu folos în toate părțile pe unde e răspândită. De aceea, această gazetă n'ar trebui să lipsească din casa nici unui cărturar ori plugar român știutor de carte. Cu durere trebuie să spunem, că la noi se lucrează de tot puțin pentru răspândirea cărții românești, a gazetelor românești în pătura largă a poporului. Să nu ne mirăm apoi, că suntem rămași în urma altor neamuri și că țărănul nostru adeseori nu-și cunoaște nici adevăratele sale interese, ci trăiește în întunec.

Ne îndreptăm deci din nou glasul către toți cetitorii noștri, îndeosebi către preoții și învățătorii noștri, rugându-i să sfătuiască și îndemne pe toți știutorii de carte din satul ori orașul lor, ca să aboneze „Gazeta Poporului“, scrisă la înțeles și cu iubire de neam. Dacă fiecare cetitor al gazetei noastre ar mai câștiga numai pe vecinul său, pe un frate al său ca să-și aboneze „Gazeta Poporului“, cât de mult s'ar răspândi slova și lumina românească în popor!! Astăzi puțin vor fi de aceia, cari să nu poată scoate din punga lor câteva coroane, cât costă gazeta.

*Mult prețuim tragerea de inimă pentru luminarea poporului a acelor oameni de bine ai neamului nostru, cari jertfesc și pentru alții. Și de data aceasta încreștăm astfel de daruri de bună voie: iubitul nostru fost deputat *Dr. AUREL VLAD*, adv. în Orăștie, și domnul *TEODOR DOBOIU*, comerciant în Sibiu, au dăruit **fie care câte o sută coroane**, pentru câte 10 abonamente pe o jumătate de an. Cele 10 abonamente răscumpărate de dl. *Dr. Vlad* le trimitem la soldații noștri de prin spitale, iar pe cele 10 răscumpărate de dl. *Doboi*, la 10 țărani din comitatul Hunedoarei. În numele lor mulțumim stimaților dăruitori.*

Aviz.

Înștiințăm pe stimații noștri cetitori, ai căror abonament s'a isprăvit la 31 Iulie, că acesta e cel din urmă număr, pe care li-l mai trimitem. Am alăturat la gazetă și mandat poștal, pentru-ca să-și poată prenoi, de eu vreme abonamentul. Însemnăm în deosebi, că la 31 Iulie s'a isprăvit abonamentul aceluia, cari

au plătit în luna lui Februarie, pe jumătate de an, ori în luna lui Maiu, pe 3 luni.

De aici încolo prețul „Gazetei Poporului“ este acesta:

Pe un an 20 cor.

Pe o jumătate de an 10 cor.

Pe 3 luni 6 cor.

Un număr se vinde cu 40 fil.

Răvașul săptămânii.

Sibiu, 4 August 1918.

O scrisoare.

Domnule Redactor!

Iertați-mă că vă năcăjesc cu scrisoarea aceasta, dar știți Dta vorba românească „năcazul la ce nu te învață“? Apoi și eu sunt năcăjit, că am venit de pe câmpul de luptă ca rănit și zac aci în spital, în care spital mai zac încă vre-o 500 de felul meu și vre-o 150 de alte nații. Acum să vă povestesc năcazul: După cum scrisesei mai sus aci în spital mai sunt vre-o 150 de betegi de alte nații și văd că cei cari sunt mai mici la număr să îngrijesc domniile lor de toate, și între altele le dau gazete în limba lor. Cetește toată ziua cei-ce știu ceteți, apoi povestesc la cei-ce nu știu, treburile ce se întâmplă în lume, pe câtă vreme noi stăm ca boii la poarta nouă, că nu le înțelegem limba lor și cât este ziuica de mare stăm în pat și murim de urât, fiindcă noi nu căpătăm nici o gazetă scrisă românește. Povestind cu vecinul meu căprarul *Ilie* și fruntașul *Stan* dintruna în alta dăm în vorbă de treaba asta cu gazetele și ne întrebăm unul pe altul cum poate fi lucrul acesta, că străinii de noi fiind puțin la număr primesc foi și noi mai mulți nu? la vorba asta zice vecinul meu *Ilie*, apoi vere! domniile lor se îngrijesc de ei, și noi avem domni, dar eum se vede domnilor noștri numai atunci le place de noi când au lipsă, acum or uitat că năcăjim pe aici. Să nu te miri domnule Redactor de năcazul nostru, dar după cum și eu abea am apucat să ajung din spitalurile de pe front în cele din țara mea, că știam că o să-mi treacă mai iute de urât cetind gazetă românească, căci de când m'am dus cu marșul n'am mai văzut și cetit slova românească și Doamne dor mi-a fost! Mi jale că după cum se vede noi românii la treburi bune suntem tot urma, iar la năcaz și muncă tot înainte, dar domniile noștri la noi nici nu se gândesc ca să ne trimită și nouă foi, ca să mai uităm durerile și dorul de casă. Faceți bine și scrieți în gazeta Dvoastră lucrul acesta și rămân de bine voit

Vasile Cloambă, căprar.

Prin licitație cu ofert

se vor vinde următoarele obiecte: 1 dulap trumo, 1 clește de sobă, 2 abajururi de lampă din porțelan, 2 automate cari cântă, 1 cassă de fer, 5 bucăți de table de firmă, cărți de legi în limba nemțească folosite și 1 dulap de albituri și haine.

Cei-ce se interesează să-și înainteze ofertele cel mai târziu până la 14 August (inclusive) la avocatul din Sibiu *Dr. Aurel Gerasim*, care e curator al masei de concurs „Berger & Weiss“, tot la D-Sa se vor putea afla și condițiile mai amănunțite. 31 1—1

Rechiziționarea recoltei de cartofi. Foia oficială publică ordinațiunea ministerială, care rechiziționează întreaga recoaltă de cartofi (crumpeni) a anului 1918 pentru scopuri de hrană publică. Recoalta de cartofi se poate vinde numai la biroul regnicolar pentru mijlocirea de cartofi. Producătorului îi rămân numai cartofii de lipsă pentru trebuințele casnice și economice, va să zică întocmai așa ca la bucate.

Groful Czernin, fostul ministru pentru afacerile din afară ale Monarhiei austro-ungare, într-o vorbire ce a ținut-o de curând a zis că România ar protesta mai tare, dacă s'ar atinge cineva de pacea dela București, deoarece prin aceea pace a câștigat Basarabia.

Ministrul Marghiloman, cu privilegiul unei vorbiri ce a ținut-o în parlamentul român, a zis: „Crede cineva că am luat puterea numai pentru a semna pacea, o pace de care știam că din condeiul care o va iscăli nu va ieși cerneală, ci lacrimi de sânge“. Chiar și Marghiloman...

Alegeri de protopop. Joi în 12/25 Iulie s'a întregit prin alegere noul protopopiat al Vingei format prin decentralizare din corpul protopopiatului Timișorii.

În temeiul dispozițiilor făcute de **DI Ioan Oprea** protopopul Timișorii, în calitate de comisar consistorial însărcinat cu conducerea și efectuarea alegerii: Sinodul protoprezbiteral electoral s'a întrunit în nr. complet și după premersele prescrișelor pentru actul alegerii deputații sinodali și-au dat votul pentru dl. **Dr. P. Tiucra** preot în Semlac, unicul concurent la postul de protopresbiter.

Tot atunci s'a făcut și alegerea de protopop în Huniedoara, pe care a condus-o dl. asesor consistorial **Nicolae Ivan.** Sinodul de alegere de aici a fost mai furtunos și numai după îndelungate frământări s'a putut face alegerea, care a dat următorul rezultat: protopopul **A. Ludu** a întrunit 20 voturi, preotul **L. Curea** din Deva 11 voturi și preotul **V. Ungur** 7 voturi.

Doitor al sufletelor și al trupurilor. Preotul militar **Dr. Virgil Cioban,** în ziua de 7/20 Iulie a fost promovat la gradul de „Doctor în medicină“ la universitatea din Praga. Acesta este cel dintâi caz, ca un preot de al nostru, care este doctor în teologie, să învețe și medicina, până la câștigarea gradului de Doctor. Fără îndoială aceste două învățături înalte se întregesc una prin cealaltă. Doctorul în teologie l'a calificat pe părintele **Virgil Cioban** să pătrundă în tainele și multele trebuințe ale sufletului omenesc; știm că are mare iubire de oameni și știm și aceea că ca preot militar, mai ales în vremea războiului a împărțit cu zel neobosit binefacerile și întărirea credinții pe seama bietilor ostași copleșiți de tot felul de suferințe. Doctoratul în medicină îl califică pe medicul **Virgil Cioban** să aline și multele dureri ale trupului omenesc. Ca preot va înțelege mai bine trebuințele sufletului, cari sunt de mare folos și pentru sănătatea trupului, iar ca doctor va putea alina durerile și da sănătate trupurilor, care încă este de lipsă pentru trezvia și bucuria sufletelor. Gratulăm din toată inima prietenului nostru **Dr. Virgil Cioban,** pentru reușita strălucită cu care i-a fost însemnată o foarte stăruitoare muncă de ani de zile!

Românii de pe valea Bistriței cer alipirea la Bucovina. Locuitorii de pe valea Bistriței, cari au fost rupți din Moldova

la pacea din București, au adresat împăratului o scrisoare, rugând ca să fie alăturați Bucovinei și nici într'un caz Ungariei. Iată cererea aceasta după Foia poporului din Cernăuți.

Prea luminate Impărate! Prin pacea încheiată la București, România lasă împărăției comunele Borca, Broșteni, Crucea, Farcașa, Gura-Negrei, Madei, Neagra-Șarului, Paltiniș și Șarul-Dornei din colțul între Bucovina și Ardeal. Cu țara din urmă, de care ne despart munții înalți ai Calimanului, noi, locuitorii comunelor numite, nu am avut până acuma nici o legătură, iar de săcuii de acolo ne deosebim prin sânge și lege, limbă și obiceiuri. Nu avem nimic comun cu ei. Din contra de locuitorii Bucovinei, cu cari doară am trăit împreună prin veacuri, ne leagă sângele, limba, legea și obiceiurile. Cu oamenii dela Dorna suntem chiar neamuri în mare parte. Ne simțim de tot una cu ei. Apoi mergând adese la Dorna, am văzut cu ochii, că fraților noștri de acolo li se face dreptate, că dreptățile li întimpină cu dragoste și că de aceea ei o duc bine. Împreunându-ne cu ei, mult mai lesne ne-am deprinde cu împrejurările nouă. Însuflețiți de dorința de a ne deprinde cât mai iute și de a ne face cu conștiință și cu drag cetățeni tot așa de credincioși împărăției, ca frații noștri Dorneni, rostim umilita rugăminte: Binevoii, Maiestate, a ne alătura Bucovinei.

Luna lui Iulie 1918. Urmează iscăliturile.

Din România. După cum am scris, parlamentul român de acum, alcătuit de guvernul lui Marghiloman, a hotărât să tragă guvernul Brătianu înaintea judecării. Însă nu toți membrii guvernului Brătianu erau să fie dați judecării, și numai aceștia dintre ei: **Ionel și Vintilă Brătianu, E. Constinescu, Al. Constatinescu, V. Morțun, Angelescu și Take Ionescu.** Când au auzit acest lucru cei alalți membri cari au făcut parte din guvernul Brătianu, — între cari se găsește **Mișu Cantacuzino și Greceanu,** — au cerut din bună voia lor să fie trași la răspundere și ei, în rând cu tovarășii lor, fiindcă nu vreau să se ferească de răspundere.

Acum mai nou cetim, că ministrul de justiție **Dobrescu** și-a dat mulțumita și în locul lui a ajuns ministru **Mitilineu.** Unele gazete nemțești au privit cu ochi răi această schimbare de ministri, zicând că **Mitilineu** ar fi omul de încredere al reginei **Maria,** deci ar avea simțăminte prietenești față de antantă și ar lucra ca să se amâie procesul contra guvernului Brătianu, a cărui osândire — după cum scrie „Vossische Zeitung“ — Germania o socotește drept cea mai bună chezeșie a simțămintelor pretenești ce așteaptă să i-le arete guvernul Marghiloman.

Vorbe limpezi. Ce scrie un profesor american. Războiul de azi ne-a arătat din destul, că copii noștri au învățat în școli o mulțime de lucruri, dar din nenorocire, a rămas neînvățată cunoștința cea mai de lipsă, care e aceasta: O nație să recunoască dreptul la viață a altei nații.

Neîncrederea dintre popoare a sunit mintea oamenilor așa că dacă a fost vorba de oameni singuratici au făcut un fel de legi, iar când a fost vorba de stat au creat cu totul alte legi pe alte temeuri, cu toate că cinstea, omenia, dreptatea e una și nedespărțită.

Gazeta ungurească, de unde luăm aceste vorbe limpezi e însuflețită de vorbele

americanului și zice că cu America ne putem împretini și să-i întindem mâna de — pace. —

Publicare de concurs. La susceperă în Internatul Vancean de fetițe pe anul școlastic 1918/19 s'au stabilit următoarele condiții de primire: 1. Pentru o elevă sunt de a se plăti ca taxă de întreținere 1200 cor. (una mie două sute coroane) în 2 rate anticipative, iar pentru spălătul rufelor trei kilograme de săpun. Separat are să plătească didactrii școlii de 78 cor. pentru clasele civile. 2. La intrarea în internat fiecare elevă are să fie provăzută cu: 1 carte de rugăciuni, 3 haine simple și 1 din stofă vânăta de lână, care va servi de uniformă, 2 șurțe colorate, 2 șurțe de clot negru făcute cu mâneci, 1 năframă mare călduroasă, 2 năfrâmi mici, 1 jachetă de toamnă și primăvară, 1 palton de iarnă, 2—3 părechi de încălțăminte, 8 părechi de ciorapi, 12 batiște, câte 5—6 bucăți albituri de corp, 4 ștergere, 4 servete, 1 păhar și tăcâm, 4 ștergere de lighian, 1 lighian, 1 ținătoare de săpun, 1 ulcea de tinichea, pepteni, perie de dinți și încălțăminte, 1 saltea de paie (străjac), 1 țol, 2 fețe de pat, 1 plapomă și 2 fețe de plapomă, 2 perini și 4 fețe de perină. Toate vestmintele și albiturile să fie simple și marcate cu numele întreg al elevei. 3. Fiind aprovizionarea cu articli de consum atât de grea între împrejurările actuale, părinții, au să aducă naturale în preț de 200 cor. computate în prețul lor maximal. Feliul naturalelor se va stabili în acordul încheiat cu direcțiunea internatului. 4. Pentru suma solvită fieștecare elevă va primi: a) locuință, b) vipt întreg, spălat, luminat și încălzit.

Numai acelor eleve li-se-va rezerva loc, ale căror părinți se vor declara în scris, că primesc toate condițiunile susamintite.

Rugările trebuie să între la Preaveneratul Consistoriu Arhiepiscopesc până la 15 August 1918 st. n., fiind provăzute cu: a) Testimoniul școlastic de pe clasa premergătoare, b) Carte de botez, c) Atestat medical despre sănătatea elevei și Certificat de revaccinare.

Blaj, la 23 Iulie 1918.

Direcțiunea Inter. Vancean de fetițe.

Nr. 229 ex 1918

a. f. c. șc. d.

28 1—1

Publicare la concurs de stipendii și ajutoare școlare.

Publicăm concurs la următoarele stipendii vacante pe anul școlar 1918/19 din fondul central de stipendii din districtul Năsăudului.

I. Stipendii.

A) Stipendii de 1000 coroane: Pentru ascultătorii la drepturi 2 stipendii (cursul 4 ani). 2. Pentru ascultătorii la filozofie și belearte 2 stipendii (cursul 5 ani). 3. Pentru ascultătorii la medicină 1 stipendiu (cursul 5 ani). 4. Pentru ascultătorii la tehnică 1 stipendiu (cursul 4 ani). 5. Pentru ascultătorii la academia montanistică și de silvicultură din Selmezbánya 1 stipendiu (cursul 3 ani). 6. Pentru ascultătorii la academia comercială 1 stipendiu (cursul 2 ani). 7. Pentru ascultătorii la școala superioară veterinară 1 stipendiu (cursul 4 ani). 8. Pentru ascultătorii la școala superioară de agromonomie 1 stipendiu (cursul 2 ani). 9. Pe-

tru ascultători (învățători, învățătoare) la institutul pedagogic pentru școale civile 1 stipendiu (cursul 3 ani). 10. Pentru ascultători la farmacie 1 stipendiu (cursul 2 ani). 11. Pentru asaltători la cursul notarial administrativ 1 stipendiu (cursul 1 an).

B) Stipendii de 800 cor: 1. Pentru ascultători la cursul de poștă, telegraf și tren 1 stipendiu (cursul 1 an).

C) Stipendii de 400 coroane. 1. Pentru elevii dela preparandii de învățători, învățătoare pentru școalele populare 4 stipendii (cursul 4 ani). 2. Pentru elevi la școale de cadeți 3 stipendii (cursul 4 ani).

D) Stipendii pentru învățăcei de industriași: a) Stipendii de 130 coroane: Pentru învățăcei de industriași, cari au ca școală pregătitoare 4 clase elementare 2 stipendii.

b) Stipendii de 150 coroane: Pentru învățăcei de industriași, cari au ca școală pregătitoare 6 clase elementare, sau 2 medii, 7 stipendii.

c) Stipendii de 250 coroane. Pentru învățăcei de industriași, cari au ca școală pregătitoare 4 clase medii 4 stipendii.

E) Stipendii de 500 coroane. Pentru carierele metalurgie, electrotehnică, ceramică, mecanică, școale de clădiri, școale industriale medii, școale comerciale medii, școale și cursuri agricole, industrie artistică, școale de industrie a lemnului și altele, 3 stipendii.

II. Ajutoare.

Pentru ajutoarele ce se vor da pe anul școlar 1918/19 sunt la dispoziție 7200 coroane. Ajutoare se dau celor, cari frecvențează institute de specialitate și cari urmează studii superioare în patrie, precum și învățăceilor de industriași. Ajutoare se pot da și pe lângă stipendii. Apoi se pot vota ca taxe de rigoroase și examene de calificare profesorală. Ajutoarele se votează numai din an în an. Ajutoarele anuale în genere sunt mai mici decât suma stipendiilor statorite pentru același ram de studiu, dar dacă ajutorul se dă ca taxa de rigoroase, ori examene de calificare profesorală în acest caz nu poate fi mai mic decât suma de stipendiu.

III. Condițiuni de concurs.

1. Concurenții au să arate, că sunt fii legitimi ai unor părinți, cari au în înțelesul legilor noastre (art. leg. XXII. din 1886), competență comunală în una din comunele aparținătoare fostului district al Năsăudului. Aceste comune sunt următoarele: 1. Monor, 2. Gledin. 3. Șient. 4. Nușfalău. 5. Sânt-Ioana. 6. Nepos. 7. Feldru. 8. Ilva-mică. 9. Sângeorzul-român. 10. Maier. 11. Rodna-veche. 12. Rodna-nouă. 13. Ilva-mare. 14. Măgura. 15. St.-Iosif. 16. Leș. 17. Năsăud. 18. Bichigiu. 19. Hordou. 20. Salva. 21. Romuli. 22. Telciu. 23. Găureni. 24. Suplaiu. 25. Poieni. 26. Zagra. 27. Runc. 28. Mititei. 29. Mocod. 30. Parva. 31. Rebra-mare. 32. Rebrșoara. 33. Budacul-român. 34. Ragla. 35. Borgo-rus. 36. Borgo-joseni. 37. Borgomijloceni. 38. Borgo-suseni. 39. Borgo-Prund. 40. Borgo-Bistrița. 41. Borgo-Tiha. 42. Borgo-Murășeni și 45. Murăreni. 2. Nu pot înainta rugări aceia cari au ajuns etate de 24 de ani, iar la stipendii pentru școale de cadeți aceia, cari au împlinit deja etatea de 17 ani. 3. Aceia cari au absolvit un ram de studiu, ori măiestrie nu sunt îndreptățiți la stipendiu ori ajutor pentru alt ram de studiu ori măiestrie. Concurenții sunt datori să dovedească cu testimoniu medical, că sunt capabili să continue studiile. 5. Concurenții sunt datori să dovedească calificarea, ce se cere pentru singuraticile ramuri de studiu. Acei concurenți, cari sunt ascultători ordinari ai unui curs de specialitate sunt datori să arate, că în ultimul semestru au colocvat cu succes din colegiile principale ori întrucât după regulamentul de examene au fost datori să se supună examenului prescriș în acest semestru, că pe acela l-au trecut cu succes. 6. La stipendii pot concura numai școlari, cari au dovedit purtare morală bună și cel puțin progres bun. La ajutor pot concura și școlari cu progres destulitor. 7. Doi frați nu pot beneficia deodată de stipendii din acest fond. Dacă un frate a căpătat stipendiu, ceilalți frați nu pot fi împărțâșiți de ajutor. 8. Aceia, cari beneficiază de stipendiu din vre-o fundațiune privată ori publică, în același timp nu pot câștiga din acest fond nici stipendiu, nici ajutor.

9. Cel ce pentru purtare nemorală ori pentru clasificățiune rea și-a pendut stipendiul ori ajutorul de care beneficia mai înainte, nu poate concura mai târziu nici la stipendiu, nici la ajutor.

VI. Adjustarea cererilor.

Se vor aclude următoarele testimonii:

1. Testimoniul de competență comunală a tatălui. 2. Carte de botez; cei-ce s'au născut după 1 Octobrie 1895 aclud extras din matricula de stat a botezaților. 3. Testimoniul școlar. 4. Testimoniul medical. 5. Testimoniul comunal de avere, care să arate starea de avere nu numai a concurentului ci și a părinților. 6. La învățăcei de industriași contractul de învățăcel încheiat înaintea autorității industriale.

V. Înaintarea cererilor.

Cererile trebuie înaintate la comisiunea administratoare a fondurilor centrale școlare și de stipendii din districtul Năsăudului în Naszód cel mult până la 20 August anul curent. Cu privire la timpul înaintării la cererile sosite pe poștă se va lua în considerare ziua punerii la poștă. Cererile înaintate mai târziu nu se iau în considerare.

Din ședința fondurilor centrale școlare și de stipendii din districtul Năsăudului ținută în Năsăud, la 20 Iulie 1918.

Dr. Vasile Pahone mp. Dr. Ștefan Jarda mp.
president. secretar.

Poșta redacției.

Ana Oana. Vă rugăm să ne scrieți unde să vă trimitem gazeta, că ați uitat să însemnați pe mandatul poștal. Așa nu vă putem găsi.

Tot asentenea și dl. inv. pens. Csibian Simion. Dlu Obl. Br. P. I. R. 133. Fără îndoială că ne-am păcătuit și noi prin o fatală greșală de țipar săvârșită de culegător. Bag seamă și zeii vin în ajutorul semidoctilor, cari pasc în număr atât de considerabil pe plaiurile neamului nostru. Ei bine, ce să facem? Vom aștepta alt prilej pentru a plesni acele mici ambiții, cari nu sunt în clar cu importanța propriei persoane. Nu înțelegem însă simpatiile Dtale pentru această categorie de oameni și din respect pentru un cetitor atât de prețuit, cum ești Dta, renunțăm a ne supăra pentru observările lipsite și ele de bunăvoință.

I. O. F. Dacă ești așa de viteaz, de ce stai în tufă și nu cutezi să-ți iscălești numele, în scrisoarea, pe care ne-o trimiți. Dacă te subscrii, stăm și noi de vorbă cu Dta.

Avis!

„ECONOMUL“ institut de credit și economii în Cluj.

Locale: Murăș-Ludoș și Aiud.
Aparate 7 reuniri de credit Raiffelsen.
Capital: Un milion coroane.
Rezerve: Patru sute de mii cor.
Depuneri: Trei milioane.

Face tot felul de afaceri de bancă. Primește depuneri de etalon favorabil și cu procent urcat pentru biserici și alte așezăminte culturale. Imprumută pe cambii, ipotecă și lombard.

Vinde și cumpără efecte căutate la bursele din Budapesta, Viena și Praga și mijlocește transacțiuni în legătură.

Mijlocește vânzarea și cumpărarea de mașini agricole. 20
Ajută la întemeierea reuniunilor de credit și agricole sătești.

Susține: Mesa studenților universitari, Ambulanța Petran pentru țărani bolnavi, are Birou: „Stat de drept gratuit pentru țărani“ și „Un orfelinat de fete“, victime ale războiului.

Petrecere de vară în Săliște.

Studenții români din Săliște aranjază în 4 August st. n. (22 Iulie st. v.) obicinuita petrecere cu producțiune teatrală și joc. Se va juca „Funcționarul dela domenii“ de P. Locusteanu. Inceputul la 8 oare seara. 26 2-2

Prăvălie de Antiquități (lucruri de demult.)

Cumpăr tot felul de lucruri găsite în pământ la arat, ori la săpat, de aur, argint, ori de ori-ce fel de metal, poate fi chiar și de platră ori cărămidă dacă au diferite semne sau scrisoare pe ele.

Ulciore, potire, păhare, inele bani vechi răi, petri cioplite cu semne, ori cărămidă scrisă cu slove de demult; afară de aceea bijuterii de aur, argint, chipuri, lucruri sculptate, covoare vechi, icoane bisericesti pictate pe lemn și altele.

Obiectele sunt a se trimite pe poștă ori aduse la adresa 12

H. Candrea

Sibiu Str. Fleșerilor Nr. 5

Primăria comunală din Alsókomána (Comana de jos) dă în arândă

crâjma comunală

pe 2 ani, începând din 1 Ian. 1919. Licităția să va ținea în 19 Aug. c. la 10 ore a. m. în cancelaria comunală. Oferte închise încă se primesc.

Prețul strigări 600 cor.

Condițiunile mai în detalii se pot vedea în cancelaria comunală.

Alsókomána, 1918 Iul. 5.

Primăria comunală: 24 1-3
Boldea, notar cerc.

La o preoteasă văduvă în Sibiu, să primește în cuartir pentru anul școlar 1918/19

o fetiță

din jurul Sibiiului, în etate dela 12 ani în sus.

Condițiunile după înțelegere. Adresa se poate întreba la administrația acestei foi. 29

O familie românească din Arad caută

o servitoare română

în vârstă de 16-18 ani. Adresa se poate ști la administrația gazetei noastre. 1-2

Abonați

și răspândiți pretutindenea

Gazeta Poporului

cea mai cu dragoste foaie pentru neam!

